

KANCELARIA SENATU

BIURO ANALIZ, DOKUMENTACJI I KORESPONDENCJI

Warszawa, dnia 26 września 2018 r.

BADK.DPK.133.81.2018 WW

P9-43/18	Data wpływu petycji 29 sierpnia 2018 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 26 września 2018 r.

KONSTYTUCJA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

TEMAT

ZMIANA PREAMBUŁY KONSTYTUCJI

WNOSZACY PETYCJE: petycja zbiorowa

Wójt Gminy Tuszów Narodowy - pan Andrzej Głaz.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą dotyczącą zmiany treści preambuły Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.

UZASADNIENIE WNOSZĄCEGO PETYCJE:

Przedmiotem petycji jest postulat wpisania dekalogu jako preambuły Konstytucji, która stanowić będzie podstawę działania organów publicznych w tworzeniu i stanowieniu prawa. Celem postulowanych zmian jest tworzenie prawa, które zabezpieczyłoby wspólne dobro, jakim jest m.in. niepodległość państwa, rozwój gospodarczy, w tym rozwój rolnictwa wraz z zagwarantowaniem jego opłacalności oraz wychowanie młodego pokolenia w duchu wartości chrześcijańskich.

W uzasadnieniu petycji wskazuje się, że rządzący, tworzący i stosujący prawo winni w pierwszej kolejności stosować się do 10 podstawowych zasad określonych w dekalogu. „Dekalog to fundament życia jednostek, społeczeństw i narodów, jego przykazania chronią człowieka przed niszczącą siłą egoizmu, nienawiści i fałszu. Jako uniwersalne prawo moralne zachowuje swoją obowiązującą moc w każdym czasie i miejscu”. Zasadnym jest wpisanie w Konstytucji RP - dekalogu - jako filaru Narodu Polskiego.

STAN PRAWNY:

Konstytucja RP z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zm.) jest najważniejszym aktem prawnym, uznawana jest za najwyższe źródło prawa w państwie. Uroczysty wstęp do Konstytucji zwany preambułą stanowi wyraz wartości i celów, którym kierował się ustawodawca przy tworzeniu ustawy zasadniczej.

W preambule Konstytucji podkreśla się troskę o byt i przyszłość Polski jako Ojczyzny. Wskazuje na podmiot uchwalający Konstytucję Naród Polski - wszyscy obywatele Rzeczypospolitej. Odwołuje się do Boga, co jest uszanowaniem praw ludzi wierzących, traktujących Boga jako źródło prawdy, sprawiedliwości, dobra i piękna, akceptując przekonania osób, które nie podzielają tej wiary, a które uniwersalne wartości wywodzą z innych źródeł. Zwraca uwagę na ważne dla Narodu wydarzenia związane z odzyskaniem w 1989 r. suwerenności i demokratycznego stanowienia o losie Polski. Akcentuje równość obywateli zarówno w prawach jak i obowiązkach wobec dobra wspólnego - Polski. Odwołuje się do osiągnięć przodków za ich pracę, za walkę o niepodległość oraz rozwój kultury zakorzenionej w chrześcijańskim dziedzictwie Narodu

i ogólnoludzkich wartościach. Nawiązuje do tradycji ustrojowych Pierwszej i Drugiej Rzeczypospolitej oraz do tego co najcenniejsze w ponad tysiącletnim dorobku państwa. Podkreśla wspólnotę z rodakami rozszanymi po świecie, potrzebę współpracy z wszystkimi krajami, pamiętając o gorzkich doświadczeniach z przeszłości.

Wskazuje na podstawowe prawa dla państwa oparte na poszanowaniu wolności i sprawiedliwości, współdziałaniu władz, dialogu społecznym oraz na zasadzie pomocniczości. Apeluje do wszystkich, którzy są powołani do stosowania Konstytucji, aby realizując jej postanowienia, dbali o zachowanie przyrodzonej godności człowieka, jego prawa do wolności i obowiązku solidarności z innymi.

PRACE LEGISLACYJNE:

Do Prezydenta RP złożono 3 kwietnia 2018 r. petycję indywidualną w zakresie wprowadzenia zmian w tekście Preambuły Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. Biuro Dialogu i Korespondencji Kancelarii Prezydenta RP poinformowało o przekazaniu postulatów do Zespołu zajmującego się m.in. porządkowaniem i katalogowaniem opinii i sugestii dotyczących referendum i kierunków zmian przepisów Konstytucji RP pod kątem wykorzystania w pracach referendalnych i późniejszych działaniach legislacyjnych.

Prezydent RP przekazał do Senatu RP projekt postanowienia o zarządzeniu ogólnokrajowego referendum, który zawierał treść pytań oraz termin przeprowadzenia głosowania, z prośbą o wyrażenie przez Senat zgody na przeprowadzenie referendum (druk senacki nr 933 z 20 lipca 2018 r.). Marszałek Senatu 23 lipca 2018 r. skierował do Komisji Ustawodawczej projekt postanowienia Prezydenta RP o zarządzeniu ogólnokrajowego referendum. Komisja Ustawodawcza 24 lipca 2018 r. po zaopiniowaniu projektu postanowienia zarekomendowała Senatowi - niewyrażenie zgody na zarządzenie referendum (druk senacki nr 933 A).

Senat RP 25 lipca 2018 r. (64. posiedzenie) podjął uchwałę, w której nie wyraził zgody na zarządzenie przez Prezydenta RP ogólnokrajowego referendum w sprawie zmian Konstytucji RP.

„Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej nadal uważa, że polska Konstytucja może i powinna zostać udoskonalona. Jest to wspólnym zadaniem Narodu i jego przedstawicieli. Wydarzenia ostatnich miesięcy dowodzą, że podobnego zdania jest wielu Polaków. Wszystkim, którzy zaangażowali się w kampanię „Wspólnie o Konstytucji” należą się podziękowania i zapewnienie, że praca ta będzie kontynuowana. Uchwała Senatu nie zamyka Prezydentowi drogi dialogu z Narodem w sprawie zmian Konstytucji RP.”

DZIAŁANIA POWIĄZANE:

W Trybunale Konstytucyjnym w grudniu 2008 r. rozpoczęto cykl spotkań pt. „Preambuła Konstytucji RP”, skierowany do świata prawniczego, intelektualistów i elity politycznej. W ramach spotkań refleksjami na temat jej określonych wersetów podzielili się konstytucjoniści, znani filozofowie, etycy i historycy. Wydawnictwo Trybunału Konstytucyjnego z 2009 r. - Preambuła Konstytucji RP, podsumowało cykl tych spotkań.

Bohdan Zdziennicki Prezes Trybunału Konstytucyjnego we wprowadzeniu do publikacji wskazał m.in., że Konstytucja jest najważniejszą ustawą w państwie. Preambuła jest jej normatywną syntezą. Wyraża esencję wartości i zasad znajdujących potwierdzenie i rozwinięcie w przepisach ujętych w rozdziały i artykuły Konstytucji. W preambule jest jedna zasada, która nie ma swego odpowiednika czy rozwinięcia w dalszych przepisach Konstytucji. Jest nią zasada pomocniczości. Stąd orzecznictwo TK, odwołując się do tej zasady, musi opierać się tylko na preambule Konstytucji. Została ona napisana celowo w sposób odbiegający od wymogów techniki legislacyjnej, w języku podniosłym, uroczystym, bez podziału tekstu na prawnicze jednostki systematyzacyjne (składa się z dwóch zdań, rozbitych na 23 wersety).

Prezes TK podkreślił, że w preambule Konstytucji deklaruje się wierność kulturze zakorzenionej w chrześcijańskim dziedzictwie Narodu i ogólnoludzkich wartościach, mówi się o konieczności współdziałania dla dobra wspólnego - Polski, o potrzebie współpracy ze wszystkimi krajami dla dobra Rodziny Ludzkiej. Wyzywa się do przestrzegania praw obywatelskich, prawa do wolności obowiązku solidarności z innymi. Poszanowanie tych zasad i wartości uważa się za niewzruszoną postawę, na której ma się opierać Rzeczpospolita Polska.

W opinii Prezesa TK preambuła musi być poddawana stałej analizie z uwagi na ogromną dynamikę i gwałtowność zmian ekonomicznych, społecznych, kulturowych i technologicznych. Prawnicy powinni więc pozostawać w łączności nie tylko ze współczesnymi doktrynami prawa konstytucyjnego, ale i stale dyskutować z filozofami, etykami czy historykami. Trzeba poszukiwać interdyscyplinarnych odpowiedzi, ponieważ prawo nie jest tylko faktem normatywnym, ale i faktem społecznym. Ma swoje przyczyny i wywiera określone skutki społeczno-gospodarcze.

INFORMACJE DODATKOWE:

Preambuła (łac. *preambulus* - idący przodem) inaczej arenga - wstępna część aktu normatywnego umieszczana między tytułem a przepisami merytorycznymi, zawierająca najczęściej: motywy wydania aktu, cele, którym ma służyć, lub funkcje, jakie ma on

spełniać. Istnieją wątpliwości czy preambuła jest integralną częścią aktu normatywnego tzn. ma charakter normatywny, czy też charakteru takiego nie ma i jest jedynie środkiem pomocniczym przy wykładni prawa i podejmowaniu aktów stosowania prawa. Obowiązujące w Polsce - Zasady techniki prawodawczej są przeciwne zamieszczeniu w ustawach wypowiedzi, które nie służą wyrażaniu norm prawnych, a w szczególności: uzasadnień norm, apeli, postulatów lub upomnień.¹

Dekalog - zbiór nakazów i zakazów religijnych, stanowiących podstawową normę moralności żydowskiej i chrześcijańskiej (według Biblii - wręczony przez Boga Mojżeszowi na górze Synaj, w postaci tekstu wyrytego na dwóch kamiennych tablicach); Dziesięcioro przykazań.²

OPRACOWAŁA

Wanda Wójtowicz

WICEDYREKTOR

Danuta Antoszkiewicz

---

¹ Encyklopedia prawa, pod red. prof. dr hab. Urszuli Kaliny-Prasznic, Uniwersytet Wrocławski, Wydawnictwo C. H. Beck, Warszawa 1999 r., str. 565.

² Słownik wyrazów obcych, Wydanie Nowe, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1996 r., str. 212.